

Tiiu-Ann Salasoo,
P.O. Box A 317,
Sydney South, 2000,
Australia.

26.4.85.

Armas eesti keele õpetaja, kas koolis või kodus!

Eesti keele õppimine ja õpetamine väljaspool Eestit ei ole kerge ja muutub iga aastaga raskemaks, kuna suurel osal välismaal sündinuist puudub pidev ja arendav eestikeelne miljöö, kus keelt loomulikult ja ilma vaevata saaks õppida. Vaatamata heale tahtele tunnevad paljud praegused lastevanemad, noortejuhid ja isegi õpetajad endid ise keeleliselt puudulikena ja vajavad abi, et oma hoolealuste keelelist arenemist inspireerida ning teadlikult juhtida. Sellele vaatamata teevad paljud neist oma parima, mille tulemused võiks veelgi edukamad olla, kui kõik oma kogemusi eesti keele õpetamisel üksteisega jagada saaks.

Kuna eesti keele õppimise soodustamine on mulle südameasjaks, olen otsustanud kasutada oma haridusalalisi uurimiskogemusi selle edendamiseks. Seepärast olen hakanud koguma eesti keele õpetamisse puutuvaid praktilisi andmeid, et võrrelda kasutatud meetodiliste võtete sobivust teatud õpetingimustes ja teatud laadi õpilastega ja hiljem teha need kogemustele rajatud järeldused kättesaadavaks kõigile, kes soovivad õpetada eesti keelt.

Nii pöördun Teie poole palvega kaasa aidata ühistööle eesti keele õpetamise edukamaks läbiviimiseks. Projekti algusena saadan käesolevaga kõikidele teadaolevatele eesti keele õppeasutustele ja õpetajatele küsimuslehe, mida palun igal eesti keele õpetamisega tegutsenud isikul ära täita (palun paljundage lehti) ja mulle tagastada õhupostiga nii pea kui vähegi võimalik. Oleksin ka tänulik igasugu lisaandmete ja näpunäidete eest.

Kavatsen teostada 1985. aasta keskel uurimisreisi Ühendriikidesse, Rootsi ja Kanadasse, kus loodan isiklikult külastada ja küsitleda nii palju õpetajaid kui võimalik. Mõnel pool kutsutakse sel puhul kokku koosolekud, kus saame küsimusi ühiselt arutada. Kõiki aga isiklikult kohata ei saa selle lühikese aja jooksul. Kõikide kogemused on aga vajalikud üldpildi loomiseks. Kui tunnete kedagi, kes on viimase viie aasta jooksul eesti keelt õpetanud, kasvõi oma lastele ja ei ole minult küsimuslehte saanud, palun tehke enda lehest tolle isiku jaoks koopia ja paluge see ära täita ning mulle saata.

Teadmiseks: merepost Austraaliasse võtab umbes 3 kuud.

Loodan südamest, et Teie oma abi ei keela. Parimate tervitustega

Tiiu Salasoo

VÖRDLEV UURIMUS EESTI KEELE ÕPETAMISE KOHTA - 1985.

Siht: Identifitseerida eesti keele õpetuseks kasutatavaid õppekavu, meetodeid, strateegiaid ja vahendeid, mis on olnud edukad teat õppetingimustes teatud laadi õpilaste õpetamisel.

Armas eesti keele õpetaja, kas koolis või kodus!

Palun lugege see küsimusleht läbi ja vastake järgnevatele küsimustele nii põhjalikult kui võimalik, võttes abiks lisalehti, kui vajate. Tooge täidetud küsimusleht kas kokkukutsutud koosolekule, või saatke palun isiklikult õhupostiga Tiit-Ann Salasoo'le, P.O. Box A Sydney South, 2000, Australia.

1. ÕPILASED

Kellele olete õpetanud eesti keelt?

(Palun märkige igale eesti keele õppegrupile, keda olete õpetanud viimase viie aasta jooksul - käsitledes ka üksikõpilast kui õpilast ja märkige järgnevasse tabelisse (tabel 1) iga õppegrupi kohta - alates grupp A-ga - õpilaste kohta käivad andmed. Kui täpselt te ei mäleta, märkige EM.)

a) Õpilaste vanus gruppis:

Mis vanusepiirides on õpilased gruppis? Näit. 5-7-aastased, täiskasvanud jne.

b) Õpilaste arv gruppis

c) Eesti keele staatus:

Kui palju on õppegrupis:

eesti keelt kodukeelena kasutajaid, kes

kõnelevad ainult eesti keelt?

kõnelevad ka asukohamaa keelt?

eesti keelt võõrkeelena õppijaid?

d) Eesti keele oskus õppegrupis:

Kui paljud õpilased gruppis:

saavad aru eestikeelsest kõnest?

kõnelevad eesti keelt?

oskavad lugeda eesti keelt?

oskavad kirjutada eesti keelt?

(Palun andke oma subjektiivne hinnang õpilaste keeleoskuse kohta, võrreldes neid asukohamaa kodukeelt kasutavate sama vanuste õpilastega. Kasutades järgmist skaalat: 0=ei oska, 1=minimaalne, 2=keskmine, 3=hea.)

(Eesti keele oskus: 0=e1 oska, 1=minimaalne, 2=keskmise, 3=hea)

Grupp	a) Vanusepiirid	b) õppe- grupis	Õ p i l a s t e a r v																
			c) E e s t i k e e l e s t a a t u s			d) E e s t i k e e l e o s k u s													
			kodu keel		võõrkeel	arusaamine kõnest				kõnelemine				lugemine				kirjutamine	
			oskab ainult eesti keelt	oskab ka asu- kohama keelt		0	1	2	3	0	1	2	3	0	1	2	3	0	1
A																			
B																			
C																			
D																			

2. ÕPPETINGIMUSED

- 3 -

PEDAGOGIKA
RHIIIVMUSEUM
FONDK41672

Kus Te olete õpetanud eesti keelt väljaspool Eestit?

(Palun märkige alljärgnevasse tabelisse (tabel 2) iga õppegrupi kohta, keda Te nimetasite tabel 1-s, nende õppetingimuste kohta)

a) Kooli/kursuse tüüp:

täienduskool: lasteaed, algkool, keskkool/gümnaasium

eesti päevakool: lasteaed, algkool, keskkool/gümnaasium

ükskeelne/kõik õppeained eesti keeles

kakskeelne/mõned õppeained eesti keeles (millised?).....

eesti keele klassid tavalises päevakoolis: kooli ajal, peale koolitunde

algkoolis, keskkoolis/gümnaasiumis

intensiivne lühikursus: suvelaagris, gaididele-skautidele, mujal (palun täpsustada)

lastele, noortele, täiskasvanutele, segagrupile (palun

.....)

pikaajaline kursus täiskasvanutele: ülikoolis (palun täpsustada).....

informaalne (palun täpsustada).....

kodus: oma lastele, võõrastele (palun täpsustada)

muu (palun täpsustada).....

b) Kestus:

Kui sageli toimuvad eesti keelt õpetavad ja kasutavad õppetunnid? Millistes tundides kasutatakse eesti keelt?.....

Mitu tundi nädalas/kuus on sellist õpetust?

Kui pikk on üks õppetund ja kogu kursus?

Õpilaskrupp mainitud tabel 1-s	Kooli/kursuse tüüp	Õ p p e t u n n i d , m i l l e s					
		Õpetatakse eesti keelt			Kasutatakse eesti keelt		
		sagedus (korda kuus)	kestus (tundi kuus)	ühe õppetunni pikkus (minutit)	sagedus (korda kuus)	kestus (tundi kuus)	ühe õppetunni pikkus (minutit)
A							
B							
C							
D							

3. ÕPPEKAVA JA MOTIVATSIOON

Mida olete võtnud aluseks oma õpilaste õpetamisel?

(Palun märkida alljärgnevasse tabelisse (tabel 3) iga õppegrupi kohta, keda Te nimetasite tabel i-s, vastavad andmed)

a) Õppekava (palun lisage, kui on dokumenteeritud, märkides sellele õppegruppi identifitseeriv täht: A, B jne.)

Osa terveks kursuseks kavandatud programmist

Enda kavandatud oma õppegrupi jaoks

Kavandamata, võimaluste kohaselt (palun täpsustada)

Järgib õpikut (palun nimetada)

Muu (palun täpsustada)

b) Eesmärgid/sihid

Kas Teie õppekava on rajatud spetsiifiliste eesmärkide saavutamisele?

Mida soovite oma õppegrupiga saavutada?

Mida saavutasite oma õppegrupiga kursuse/aasta lõpuks?

c) Motivatsioon

Mis motiveeris Teie õpilasi eesti keelt õppima? Kas eesti keele õppetulemusi tunnustatakse kohalikus koolisüsteemis?

Tabel 3 - Õppekava ja motivatsioon

(Palun valmistage lisalehti, kui kõik õppegrupid sellele lehele ei mahu)

Õpilaskrupp mainitud tabel 1-s	a) Õppekava	b) Eesmärgid/sihid	b) Saavutused kursuse/aasta lõpuks	c) Motivatsioon
A				

4. KEELEÕPETUS

- 6 -

EEGLOGIKA
RHIIIVMUSEUM
NEX41672

Mida ja kuidas olete õpetanud oma õpilastele?

(Palun märkida alljärgnevasse tabelisse (tabel 4) millistele õppegruppidele, keda Te nimetasite tabel 1-s (A, B, C jne.), ol-
keeleaspekte õpetanud. Palun lisage teisi keeleaspekte, mis nimestikus puuduvad)

Tabel 4 - Keeleõpetus

Eesti keele õpetuse aspektid	Õppegrupid, kellele õpetatud	Eesti keele õpetuse aspektid	Õppegrupid, kellele õpetatud	Eesti keele õpetuse aspektid	Õppe- kelle õpetat
Kõnest arusaamine		Käänamine:		Lauseõpetus:	
Kõnelemine/konversatsioon		käänded		lauseliikmed	
Häälikuõpetus:		põhikäänded		kongruents	
hääldamine		käändkonnad		sihitis	
välited		ainsuse nimetav		sõnade järjekord	
astmevaheldus		ainsuse osastav ja mitmuse omastav		Kirjanduslik omalooming	
palatalisatsioon		mitmuse osastav		Keeleajalugu	
Sõnavara:		i-mitmus		Muu (palun lisada teisi aspekte)	
sünonüümid		ainsuse sisseütlev			
homonüümid		võõrsõnad ja pärisnimed			
idioomid					
Lugemine:		Võrdlemine:			
arusaamine		keskvõrre			
kirjandus (mis?)		ülivõrre			
stiilitunne		Pööramine:			
Kirjutamine		verbivormid			
Õigekiri:		verbi põhivormid			
ühe- ja kahekordsed tähed		pöördkonnad			
silbitamine ja poolitamine		Tuletusõpetus:			
suur ja väike algustäht		liited: -lane, -lik jne.			
sõnade kokku- ja lahkukirjutamine		liitsõnad			
kirjavahe märgid					

4. KEELEÕPETUS, järg

(Järgmiseks palun käsitlege eraldi iga keeleaspekti, mida nimetasite tabel 4-s, märkides erilehele pealkirjaks vastav keeleaspekt ning õppegrupp, näiteks: Kõnest arusaamine - õppegrupp A.)

- a) Millisel tasemel Te vastavat keeleaspekti õpetasite ehk milliseid teadmisi soovisite õpilastele edasi anda selle keeleaspekti kohta? Näiteks: Kõnest arusaamine - võrdlemisi algelisel tasemel: et õpilased saaksid aru tavalises koduses kõnepruugis esinevatest, käskudest ja seletustest.
- b) Kuidas Teie olete seda keeleaspekti õpetanud oma õppegrupile? (Palun kirjeldage nii põhjalikult kui võimalik, märkides raskusi ja meetoodilisi võtteid, mis andsid häid tulemusi.)

Keeleaspekt: Õppegrupp: (iga õppegrupp eraldi)

b) Õpetuse tase ja sihid

b) Raskused ja edukas meetoodika

(Palun valmistage lisalehti teiste keeleaspektide kohta)

KA

õpetamistehnikaid olete kasutanud oma õppegrupiga?

Te alljärgnevasse tabelisse (tabel 5) iga õppegrupi kohta, keda Te nimetasite tabel 1-s, vastavad andmed õpetamistehnikate kohta.)
Õpetuslike aspektide jaoks olete leidnud teatud tehnikad eriti sobivad olevat (palun seletage, mida olete teinud)?

õpetamistehnikad

(Palun valmistage lisalehti teiste õppegruppide jaoks, kui vaja, muutes õppegrupi märget.)

Tehnika	Õ p p e g r u p p A			Õ p p e g r u p p B		
	Kasuta- tud (✓)	Keeleaspekt, milleks eriti sobiv	Kuidas ja mida kasutatud	Kasuta- tud (✓)	Keeleaspekt, milleks eriti sobiv	Kuidas ja mida kasutatud
õpetamised						
õpilastega						
õppegruppides						
õpetamises						
õpetamistranssioon						
õpetamistranssioon						

Tabel 5 - Õpetamistehnikad, järg

PEDAGOOGIKA
ARHIIVMUSEUM
FONDK41672

Õpetamistehnika	Õppegrupp A			Õppegrupp B		
	Kasutatud (✓)	Keeleaspekt, milleks eriti sobiv	Kuidas ja mida kasutatud	Kasutatud (✓)	Keeleaspekt, milleks eriti sobiv	Kuidas ja mida
lauletused						
laul						
muusika						
äidendid						
luinasjutud						
õdutöö-andmine						
õdutöö kontroll ja hindamine						
lassitööd						
projektid						
irjandid						
õikimine eesti keelest						
õikimine eesti keelde						
teütus						

Õpetamistehnika	Õppegrupp A			Õppegrupp B		
	Kasutatud (✓)	Keeleaspekt, milleks eriti sobiv	Kuidas ja mida kasutatud	Kasutatud (✓)	Keeleaspekt, milleks eriti sobiv	Kuidas ja
ksamid						
itus						
itus						
akskeelne õpetus						
stikeelne õpetus						
etus asukohamaa keeles						
uu (palun lisada ja täpsustada)						
viduaaltehnikad:						
anemate/teiste abi						
augõpe kirjateel						
augõpe helisalvestusega						
se-reguleeritav õppimissüsteem (self-paced-learning)						
opimine raali abil (computer-aided-learning)						
uu (palun lisada ja täpsustada)						

6. ÕPPEVAHENDID

Millised õppevahendid on kasulikud Teie õppegrupile?

(Palun märkida alljärgnevasse tabelisse (tabel 6) iga õppegrupi kohta, keda Te nimetasite tabel 1-s, kasuliku õppevahendi täisnime vastavad andmed)

Milliste keeleõpetuslike aspektide jaoks olete Te mainitud õppevahendeid edukalt kasutanud?

Kuidas olete neid kasutanud?

Tabel 6 - Õppevahendid

(Palun valmistage lisalehti teiste õppegruppide jaoks, kui vaja)

Õppevahendi tüüp	Õppegrupp A			Õppegrupp B	
	Kasuliku õppevahendi nimi	Keeleaspekt, milleks kasutatud	Kuidas kasutatud	Kasuliku õppevahendi nimi	Keeleaspekt, milleks kasutatud
Aabitsad					
Keeleõpikud					
Lugemikud					
Harjutustikud					
Muu lugemismaterjal (palun täpsustada)					
Kaardid (palun täpsustada)					
Ise valmistatud (palun täpsustada)					

Tabel 6 - Õppevahendid, järg.

Õppevahendi tüüp	Õ p p e g r u p p A			Õ p p e g r u p p B	
	Kasuliku õppevahendi nimi	Keeleaspekt, milleks kasutatud	Kuidas kasutatud	Kasuliku õppevahendi nimi	Keeleaspekt, milleks kasutatud
Filmid					
Videolindid					
Helilindid					
Kassetid					
Heliplaadid					
Muu (palun täpsustada)					

Milliseid õppevahendeid vajaksite millise õppegrupi jaoks?

Teie ettepanekud nende muretsemiseks/valmistamiseks

7. LISAKOMMENTAARID

On Teil veel mõningaid kommentaare, millest võiks kasu olla eesti keele õpetamisel?

8. ÕPETAJA

Mis on Teile tagapõhi õpetajana?

Hariduslikud kvalifikatsioonid Omandatud: kus?
mis aastal?

Õpetanud: eesti keelt aastat

muud (mida?) aastat

Kas olete rahul oma tulemustega eesti keele õpetamisel?

Kuidas saaks seda parendada?

Kui soovite minu uurimuse tulemusi teada saada ja olete nõus, et Teile vajaduse korral lisaandmete hankimiseks veel kontakti astu-
siis palun andke oma:

Nimi Aadress Telefoninumber

Armas õpetaja!

Täna Teid südamest selle suure abi eest, mida Te selle küsimuslehe täitmisega olete eesti keele õpetamise parendamiseks annud. Loodame sellest on midagi kasu. Südamlike tervitustega

Tiin Salu